

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۳/۲۶

احسان الله ارینزی

افریقا

(قسمت چهل و چهارم)

Ghana گانا

(قسمت دوم)

نظر اجمالی: اقتصاد گانا طی ۱۵ سال گذشته بعلت موجودیت منجمنت خوب و محیط تجارتي رقابتي خوب رشد کرده و سطح عمومی عربت پایين آمده است. گانا در مقایسه با وضعیت اقتصادی کشورهای افریقای غربی و به دلیل داشتن منابع طبیعی فراوان، عاید سرانه سالانه دو برابر دارد. طلا، چوب و ککو از بزرگترین منابع اسعار خارجی این کشور بحساب می آیند. 44.7% مردم گانا در سکتور زراعت مصروف کار اند و 18.3% تولید ناخالص داخلی از همین سکتور بدست میآید.

خدمات در ساختار تولید ناخالص داخلی گانا 50% سهم دارد. طلا، ککو و عواید کارگران گانایی در ممالک خارجی از بزرگترین منابع عواید ملی این کشور بحساب می آیند. در ماه دسمبر سال ۲۰۱۰ کار تولید تیل مناطق ساحلی Gubilee Field آغاز گردید که نتایج مثبت داشته است. دولت امیدوار است که عواید این منابع جدید کمک بیشتری خواهد کرد، تا اقتصاد گانا با سرعت بیشتر از گذشته رشد کند.

دولت گانا تلاش مینماید تا برای تنظیم و مدیریت بهتر عواید روز افزون تیل، نظم و دسپلین امور مالی را تقویت نموده و گانا را از زیر بار قروض سالهای گذشته بیرون بکشد. ارقام تخمینی نشان میدهد که گانا شاید ۷۰۰ میلیون بیرل تیل داشته باشد.

گانا از سال ۲۰۰۲ به اینطرف تلاش دارد تا با گسترش شبکه های آبیاری و زمین های زراعتی، صادرات مواد خوراکی خود را دو برابر سازد.

در سال ۲۰۰۹ قراردادی میان گانا و IMF به امضا رسید که به پیشرفت اقتصادی این کشور کمک نمود و خصوصی اقتصاد گانا تولیدات خود را با بهای رقابتي عرضه نمود.

در سالهای اخیر بر تعداد پروژه های کوچک تولیدی و خدماتی افزوده شده کارگران فنی و مسلکی تربیه و آماده شدند، پذیرش مسولیت های اجتماعی در سطوح بالاتر قرار گرفت و پیشرفت های زیادی در امور حکومتداری نمایان گردید. طی سالهای ۲۰۰۸ - ۲۰۱۲ بخاطر افزایش نرخ تیل، طلا و ککو در بازارهای جهان، گانا توانست عواید زیادتر جمع آوری نموده و با سرعت بیشتر از سالهای گذشته بتواند به رشد اقتصادی خود توجه نماید. صدمات جبران ناپذیر رکود وقت ویروس کرونا، بر رشد اقتصادی گانا اثرات خیلی نامطلوب بجا گذاشت و روند انکشاف ۴۰ ساله به یکبارگی متوقف شد. دولت گانا در سال ۲۰۲۱ اصلاحاتی را در بخش های تمویلی و انرژی آغاز نمود که نتایج مطلوب خواهد داشت.

تولید ناخالص داخلی GDP: 229.63 بلیون \$ (۲۰۲۳).

رشد سالانه تولید ناخالص داخلی یا GDP: 2.94%

عاید سرانه سالانه: \$ 6800

ساختار سکتوری تولید ناخالص داخلی: زراعت 21.1%، صنعت 29.5% و خدمات 42.5% (۲۰۲۳).

انفلاسیون: 22.8% (۲۰۲۴).

نیروی کار: 13.92 میلیون نفر. زراعت 44.7%، صنعت 14.4% و خدمات 40.9% (۲۰۱۳).

د پانو شمیره: له 1 تر 6

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

نرخ بیکاری: 3% (۲۰۲۴).
زندگی زیر خط فقر: 23.4% (۲۰۱۶).
بودجه: عواید ۱۱/۶۸ بلیون \$ و مصارف ۱۶،۸۴ بلیون \$ (۲۰۲۲).
صنعت: استخراج تیل، طلا، الماس، المونیم و بوکسیت، پروسس بعضی مواد معدنی، موبل و فرنیچر، مواد خوراکی (روغن، بسکیت، شربتی، بیر، گوشت، ماهی و کنسرو میوه)، المونیم، سگرت، مواد ساختمانی مانند سمنت و خشت و سامان آلات مورد نیاز تشنابها، صابون، اشیای چرمی، برق، اشیای استهلاکی و ترمیم کشتی های کوچک.
رشد سالانه تولیدات صنعتی: 1.22% (-) (۲۰۲۳).
تولید برق: ۵/۳۱ بلیون kW (۲۰۲۰). از تیل 63.8%، از آب 35.9% و از منابع جدید 0.4%
مصرف برق: ۱۳/۱۱ بلیون kWh (۲۰۱۹)،
صادرات برق: ۱/۸۰ بلیون kWh (۲۰۲۰)،
واردات برق: ۵۸ بلیون kWh،
تولید تیل خام: ۱۸۵۷۰۰ بیرل - روز (۲۰۲۱)،
صادرات تیل خام: ۱۷۶۸۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۸)،
واردات: ۳۹۰۰ بیرل - روز،
ذخیره تیل: ۶۶۰ بلیون بیرل (اول جنوری - ۲۰۲۱)،
تولید تیل پاک: ۲۷۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۵)،
مصرف تیل: ۹۸۰۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۹)،
صادرات تیل: ۲۶۰۰ بیرل - روز (۲۰۱۵)،
واردات تیل: ۸۵۱۱۰ بیرل - روز،
تولید گاز: ۱/۶ بلیون متر مکعب - سال (۲۰۱۹)،
مصرف گاز: ۲/۲ بلیون متر مکعب - سال،
واردات: ۶۲۶ بلیون متر مکعب - سال (۲۰۱۹)،
ذخیره گاز: ۲۲/۶۵ بلیون متر مکعب (اول جنوری - ۲۰۲۱).
زراعت: 69.1% زمین های گانا قابل زرع است که 20.7% آن تحت زرع بوده و 48.4% آن را چراگاه ها تشکیل میدهد. 21.2% زمین های گانا را جنگلات و 9.7% باقی مانده را دریاها، شهرها، مناطق کار و تولید و محلات بود و باش روستایی تشکیل میدهد. در سال ۲۰۱۲ موزی 340km² زمین این کشور کشت میشود. 44.7% مردم گانا در عرصه زراعت و جنگلداری مصروف کار اند و 18.3% تولید ناخالص داخلی ازین سکتور بدست می آید. رابر، چوب، ککو، قهوه، برنج، ارزن، مانیاک، کنجد، جواری، تنباکو، خرما و سایر میوه ها، سبزی، لبنیات، تخم مرغ و علوفه از محصولات مهم زراعتی و مالداري این کشور به شمار میروند.
مالداري: چراگاه های سرسبز گانا برای مالداري خیلی مناسب است. گوسفند ۳/۴ ملیون، بز ۴ ملیون، گاو ۱/۵ ملیون، خوک ۴۳۰۰۰۰، حیوانات بارکش و مرغ خانگی ۳۴ ملیون قطعه (۲۰۱۹).
معادن: تیل و گاز، طلا، نقره، الماس، منگنیز، بوکسیت (نخستین کشور جهان)، مس و المونیم.
صادرات: به ارزش مجموعی ۲۵،۳۶ بلیون \$ (۲۰۲۳).
طلا، تیل، ماهی، بوکسیت، الماس، منگنیز، المونیم، چوب و ککو.
شرکای بزرگ تجاری: سوئزرلند 24%، امارات متحده عربی 18%، هند 8%، آفریقای جنوبی 7% و چین 7%
واردات: به ارزش مجموعی ۲۶/۰۲ بلیون \$ (۲۰۲۳).
فابریکات کوچک و متوسط، ماشین آلات گوناگون، کشتی های متوسط و وسایط نقلیه و پرزه جات، منسوجات، ادویه، نفت و گاز، وسایل برقی، مواد خوراکی، اسلحه تجهیزات و مهمات و سایر مواد.
شرکای بزرگ تجاری: چین 30%، هالند 8%، هند 5%، ایالات متحده امریکا 5% و روسیه 5% (۲۰۲۳)
قروض خارجی: ۲۹/۲۴ بلیون \$ (۳۱ دسمبر - ۲۰۲۳).
واحد پولی: سیدی Cedis.
یک دالر امریکایی = ۱۰/۳۷ سیدی (۳۰ جون ۲۰۲۵).
سال مالی: عیسوی.
سیستم وزنی: متریک.
ترانسپورت: گانا 947km خط آهن، 65725km سرک (14948km پخته و 50777km خامه)، 1293km راه آبی داخلی، 681.3km پایپ لاین برای انتقال گاز طبیعی، 11.4km برای تیل خام و 435Km برای تیل پاک و ۵۱ کشتی تجاری (با ظرفیت 1000GRT یا بیشتر از آن) دارد.

□

د پاپو شمیره: له 2 تر 6

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

۷	General Cargo	کارگو عمومی
۳	Oil Tanker	تانکر مواد نفتی
۴۱	Others	سایر

خامه ۳	پخته ۷	میدانهای هوایی: مجموعاً ۱۰ (۲۰۲۱)
-	۱	رنوی طولیتر از 3047m
-	۱	رنوی از 2438m تا 3047m
-	۳	رنوی از 1524m تا 2437m
۳	۲	رنوی از 914m تا 1523m
-	-	رنوی کوتاه تر از 914m

میدان هلیکوپتر: ۴ (۲۰۱۹).

اداره خدمات هوایی ملکی یا GCAA در سال ۱۹۳۰ در پهلوی اداره فواید عامه تاسیس و در سال ۱۹۵۳ مستقل شد. قانون مصوب ۱۹۸۶ صدور کار و صلاحیت ها و مسوولیت های این اداره را مشخص نمود. اولین شرکت خدمات هوایی ملکی در سال ۱۹۵۸ با سرمایه گذاری 60% دولت گانا و British Overseas Aircraft Corporation تاسیس شد. امروز این کشور ۵ شرکت هوایی ملکی دولتی و خصوصی دارد که Air Ghana، Gianair و African World Airlines از مهمترین های آن اند که همه در سال ۲۰۲۰ با ۲۱ بال طیاره ۴۷۷۰۰۰ مسافر را انتقال نموده اند. ۱/۴ میلیون موتر تیزرفتار، بس، لاری، تانکر و سایر وسایط نقلیه ساختمانی و معدنکاری.

بنادر: تیما Tema و تاکورادی Takoradi.

مخابرات: کد تلفون (۰۰۲۳۳). تعداد تلفون های دیجیتال 320000 و همراه ۳۳/۴ میلیون (۲۰۲۳). گانا ۱۳ سال پیش از امروز تنها ۳۰۰۰۰ تلفون همراه داشت، درحالیکه پیشرفت کنونی درین عرصه، افزایش ۷۰۰ برابر این تلفون ها را نشان میدهد. گانا برای ارتباطات داخلی از تلفون های همراه و مایکرویف استفاده میکند. گانا سه شرکت خدمات تلفون و اینترنت در بخش خصوصی دارد که کار آنها مثبت ارزیابی میشود. مشکلات این کشور در عرصه مخابرات کمبود انرژی برق و کارگران ماهر داخلی میباشد.

گانا با همسایه گان خود، از راه مایکرویف ارتباط دارد و برای ماهواره انتلسات بحر اتلس در خاک خود چهار سنتیشن زمینی دارد.

کیبل های زیرآبی ACE، MainOre، SAT3/WASC و GLO-1 fiber Optic از سواحل این کشور عبور کرده که زمینه تماس با افریقای غربی و جنوبی و اروپا را فراهم میسازد. ماهواره Ghanesatl مالیک این کشور در سال ۲۰۱۷ به فضا پرتاب گردیده است.

رسانه ها: قانون اساسی و قانون رسانه های همگانی گانا، آزادی رسانه ها، بیان و تظاهرات مسالمت آمیز را تضمین نموده و بنا به گزارش خبرنگاران بدون مرز و آزادی مطبوعاتی این کشور در خور ستایش میباشد. سانسور قبل از نشر درین کشور وجود ندارد.

دولت گانا یک تلویزیون و دو رادیو، اما سکتور خصوصی ۱۵۵ چنل تلویزیون و حدود ۲۰۰ رادیوی سراسری، منطوقی و تجارتي دارد که به زبان های انگلیسی و محلی نشرات دارند. مردم گانا میتوانند که نشرات و برنامه های شبکه های تلویزیونی خارجی را از طریق ماهواره کیبل و اینترنت ببینند و بشنوند.

شرح وسایل انتشاراتی موجی در گانا (۲۰۲۱)			
۱۲۶۰۰۰۰۰	کل تعداد رادیو	FM و AM = 6 = 194	مراکز نشرات رادیویی
۱۰۷۰۰۰۰۰	کل تعداد TV	۱۵۶ دولتی و عمدتاً خصوصی	مراکز نشرات تلویزیونی

کود اینترنت: gh.

مشترکین اینترنت: ۱۸/۰۲ میلیون. 70% مردم (۲۰۲۳).

انکشاف اجتماعی: گانا بحساب، تولید ناخالص داخلی و عاید سرانه سالانه، از ممالک نسبتاً آسوده و پیشرفته افریقا و جهان به حساب می آید. به اساس معلومات CIA World Factbook – 2021 هر باشنده این کشور سالانه بطور متوسط \$ 6800 عاید دارد که حدود ده بار بیشتر از عاید مردم افغانستان است.

د پانو شمیره: له 3 تر6

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

79% مردم گانا بالای ۱۵ سال (مردان 83.5% و زنان 74.5%) دارای تعلیمات متوسط، مسلکی و یا عالی هستند، تعلیم و تربیه برای اطفال ۶-۱۵ سال الزامی و بعضاً رایگان است، جوانان بطور متوسط ۱۳ سال درس میخوانند، 92% اطفال واجد شرایط به مکاتب میروند، دولت 3.9% تولید ناخالص ملی را به امر انکشاف معارف و تحصیلات عالی اختصاص داده و با سکتور خصوصی یکجا میکوشند تا برای کودکان و جوانان کشور، زمینه تعلیم و تربیه خوب را فراهم سازند.

تعلیم و تربیه در گانا از کودستان آغاز و به پوهنتون به پایان میرسد. رفتن به کودستان نه الزامی و نه رایگان است.

متعلمین گانا در سه سال اول به ۱۱ زبان محلی درس میخوانند. بعد از صنف چهارم زبان انگلیسی آغاز میشود. بعد از صنف نهم 90% دروس به انگلیسی تدریس میشوند. تعلیم و تربیه درین کشور بعد از کودستان ۵ مرحله دارد. مکاتب ابتداییه ۶ سال (۷-۱۲ ساله) است که در مکاتب دولتی رایگان میباشد. مکاتب متوسطه ۳ سال (۱۳-۱۵ سال) اند که رایگان اند و متعلمین به فراگیری زبان انگلیسی (و یا فرانسوی بگونه انتخابی)، تکنالوژی معلوماتی، الجبر، اخلاق و علوم اجتماعی می آموزند. بعد از این لیسه لیسه می آید که متعلمین کیمیا، زبان فرانسوی، مثلثات، علوم انسانی، ادبیات، هنر های زیبا و مذهب می آموزند. لیسه های گانا در کل کشور به ۴ دسته منقسم شده اند: زراعت، تجارت و اداره، هنر های زیبا و مکاتب فنی و مسلکی.

مکاتب فنی و مسلکی جوانان ۱۶ ساله را در بیش از ۷۵ کورس مختلفه، برای کارهای عملی تربیه مینماید. فارغین ممتاز تمام لیسه های گانا در پوهنتون های دولتی بطور رایگان پذیرفته میشوند، درحالیکه مابقی باید برای دوره لیسانس و ماستری در پوهنتون ها و موسسات تحصیلات عالی خصوصی و دولتی فیس تادیه نمایند. پوهنتون مشهور گانا در سال ۱۹۹۸ تاسیس شده که اکنون در ۱۷ فاکولته بیش از ۴۵۰۰۰ محصل دارد. گانا بعد از این حدود ۹۰ پوهنتون و موسسه تحصیلات عالی خصوصی دارد. □

شرح مراکز تعلیمی گانا (۲۰۲۱)			
نوع مرکز تعلیمی	تعداد مرکز	مجموع آموزنده	مجموع آموزگار
مکاتب ابتدایی	۱۲۳۴۰	۷۴۰۰۰۰۰	۲۹۶۰۰۰
مکاتب متوسطه و لیسه	۱۱۶۵۰	۷۰۰۰۰۰۰	۲۸۰۰۰۰
مکاتب فنی و مسلکی	۱۲۰	۱۰۰۰۰۰۰	۷۰۰۰
تحصیلات عالی	۹۱	۱۳۵۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰

در گانا ۹ روزنامه سراسری و ۱۳۵ هفته نامه دارد که ۱۱۶ آن به بخش خصوصی تعلق دارد. روزنامه ها و هفته نامه های به این تعداد و تیراژ بالا، گانا را در کشور های موفق افریقا در بخش رسانه های چاپی قرار داده است. همچنان ۲۰۰ ماهنامه و گاهنامه دارد که 85% آن به زبان محلی و 15% به زبان انگلیسی به نشر میرسد. Daily Graphic، The Herald و The Mirror از مهم ترین روزنامه های این کشور استند. هر سال بطور متوسط ۱۲۰۰ عنوان کتاب جدید علمی، هنری، ادبی، تخیلی و معلوماتی نشر می شود و هر نفر سالانه بطور اوسط 1Kg کاغذ را برای نوشتن، خواندن و نشرات به مصرف میرساند.

محیط زیست در گانا بعثت کثرت نفوس، موجودیت وسایط نقلیه زیاد، گرما و حرارت هوا صدمه دیده و با مشکلات زیادی دست به گریبان است. دولت تاهنوز قادر نشده که امکانات ایجاد بیمه های اجتماعی دولتی و عامه را میسر سازد در اوقات بیماری، معلولیت، بیکاری، تقاعد و مرگ با مردم کمک کند.

دولت گانا 4.2% تولید ناخالص داخلی خود را به صحت مردم اختصاص داده (۲۰۲۱)، افزایش سالانه نفوس 2.23% است (۲۰۲۲) که در دنیا درجه سی و پنجم را به خود اختصاص میدهد، در ۱۰۰۰ طفل نو تولد ۳۲/۵۹ نفر میمیرند که در دنیا چهل و ششم میشود، عمر وسطی مردم به ۶۹/۳۷ نزدیک شده، یک زن در کل عمر بطور وسطی ۳/۶۶ طفل بدنیا می آورد که در دنیا جایگاه سی و سه ام را دارد، 12.6% کودکان زیر پنج سالگی وزن کافی ندارد، 98.7% مردم به آب صحی آشامیدنی دسترسی دارند، 84.8% تشنابها صحی و عصری اند، حدود ۳۵۰۰۰۰ نفر HIV/AIDS زندگی میکنند، هر سال بطور متوسط ۱۳۰۰۰ نفر بعثت این مرضی میمیرند و در ۱۰۰۰۰۰ نفر ۹۷ نفر توبرکلوز دارند.

اگرچه قانون اساسی و قانون مدنی گانا حقوق زنان و مردان را مساوی میداند، اما بعثت حاکمیت ذهنیت قبیلوی، سطح پایین آگاهی عامه و بی توجهی سیاسیون، حقوق زنان در گانا بطور کامل مراعات نمیشود و از زمان طفولیت تا پیری مشکلات زیادی را متحمل میشوند.

در گانا برای هر ۳/۲ نفر یک TV، به ۲/۶ نفر یک رادیو، برای ۲۵ متعلم یک معلم، به ۱۴ محصل یک استاد، به ۱۰۰ نفر یک تلفون دیجتل، به هر نفر ۱/۳ سیت تلفون همراه، به ۵۸۸۰ نفر یک داکتر عمومی و به ۱۱۰۰ یک بستر شفاخانه میرسد، ۸۵% مردم برق و ۷۰% انترنت دارند.

قوای مسلح: قوای زمینی، قوای هوایی، قوای بحری، امنیت دولتی و پولیس. سن خدمت عسکری: ۱۸ ساله، مدت خدمت ۲ سال، داوطلب، زنان میتوانند در شعبات ملکی و خدماتی صحنی قوای مسلح افریقای جنوبی کار کنند.

سهم مصارف عسکری در تولید ناخالص داخلی: ۰.۴% (۲۰۲۴). منازعات منطقوی: گانا در قسمت تعیین و تثبیت حدود بحری خود در مناطق ساحلی با کشور ساحل عاج منازعه دارد.

مواد مخدر: شاه دانه Cannabis کشت میشود که بیشتر مصرف داخلی دارد. از خاک این کشور برای رسانیدن مواد نشه آور آسیای جنوب شرقی و جنوب غربی بسوی اروپا و ایالات متحده امریکا و ترانزیت کوکابین امریکای جنوبی برای مصرف در افریقا کار گرفته میشود. سطح جرایم در گانا بلند و یک قسمت پول سیاه تجارت مواد نشه آور منطقه، درین کشور به پول سفید تبدیل میشود.

مسولین امور گانا بر این ناتوانی خود اعتراف میکند و نارسایی ها را میپذیرند. تاریخ: مورخین میگویند که بربرها در قرن ۴م یک امپراطوری بزرگ در افریقا تاسیس نموده بودند که از تیمبوکتو Timbuktu (یک شهر در جمهوری مالی امروزی) گرفته، بسوی شرق تا سودان امروزی و بسوی جنوب تا بحر اتلس وسعت داشت و گانای امروزی را نیز دربر میگرفت. در حدود سال ۱۳۰۰ میلادی قوم (اکان) یا اشانتی از شمال بسوی گانا رسید تا در آن جا مسکن گزین شود.

در آن سالها دولت نیرومند فانتی در مناطق ساحلی گانا حاکم بود و اجازه نداد که جنگ جویان اکان به مقصد برسند. به همین دلیل این مهاجران بسوی جنگلات رو آورده و شهرک های کوچکی را در اعماق جنگلات پایه گذاری نموده و به دولت ساحلی مالیه میدادند و از آن اطاعت میکردند. در قرن ۱۵ ثروتمندان اکان، در بازارهای ساحلی ساحل عاج، تجارت برده، طلا و بعضی مصنوعات را آغاز کردند. درین بازارها، اموال سایر مناطق افریقا نیز به فروش میرسیدند.

تا سال ۱۷۰۰م کاروبار بازارهای فوق الذکر، بطور کامل در دست های سوداگران اکان قرار گرفت. وقتیکه تجارت برده فروشی متوقف گردید و برتانیای برده فروشان منطقه را ازین تجارت منع کردند، اکان خواست که سلسله حاکمیت سلطنت فانتی را در مناطق ساحلی به پایان رسانیده و به مراکز دگر تجارتي رو آورند، اما برتانوی ها از حکومت فانتی پشتیبانی کرد و به این ترتیب قوم اکان و برتانوی ها، باهم دگر روبرو شدند و دشمنی میان آنها آغاز گردید.

حملات برتانوی ها طی سالهای ۱۸۰۶، ۱۸۱۶، ۱۸۲۵ و ۱۸۲۸ بالای مناطق اکان آغاز گردید. آنها در سال ۱۸۷۴ سرتاسر منطقه ساحلی تحت تسلط فانتی را بدست آورده و مناطق شمالی گانا را نیز تا سال ۱۸۹۵ تصرف کردند. اما زمین های اکان که در مناطق مرکزی گانا موقعیت داشت، مصون باقی ماند. برتانوی ها در سال ۱۸۹۶ قدرت باقیمانده اکان را نیز در هم شکسته و بیست و پنج تن طلا را بعنوان تاوان جنگ به لندن انتقال دادند.

برتانوی ها در سال ۱۹۰۲ منطقه اکان را ساحل طلا نام گذاری کردند. بعد از آن سوداگران اروپایی به گانا رسیده و طلای این منطقه را به بازارهای اروپا رسانیدند. گانا در آن زمان ۳۵% طلای جهان را استخراج مینمود.

در آن سال ها در پهلوی تجارت طلا، تجارت برده نیز در گانا توسعه یافت که از افریقا به اروپا و امریکا فرستاده میشدند که به شدت استثمار شده و غربی ها از قدرت جسمانی و فیزیکی آنها، بهره برداری میکردند. پرتگالی ها نیز در سال ۱۸۴۲ نخستین شهرک های رهائشی را برای مهاجران اروپایی در گانا ایجاد کرده بودند.

طی نخستین سالهای قرن ۲۰، جنبش های آزادی بخش ملی در گانا اساس گذاری شد که مردم را بسوی آزادی، عدالت، مساوات و احترام به حقوق هم دگر دعوت میکردند.

در سال ۱۹۲۰ کانگرس ملی افریقای غربی صدای آزادی و حصول حقوق مردم گانا را به گوش جهانیان رسانید. بعد از آن کنوانسیون حزب با پیوستن ساحل طلا نیرومندتر شد و به کمک نسل جوان و تعلیم یافته، برای بدست آوردن آزادی کامل این سرزمین قیام را آغاز کرد. بعد از پایان جنگ دوم جهانی، قسمت از توگولند جرمنی، که قیمومیت آن به برتانیای واکذار شده بود نیز با گانا پیوست.

در سال ۱۹۴۹ جبهه آزادی بخش این کشور، تحت رهبری داکتر کوام نکرومه Kwame Nkrumah، برای بدست آوردن آزادی تظاهرات گسترده بی را تنظیم و سازماندهی نمود. در آن سال ها که زمامداران سایر مستعمرات برتانیای در افریقا با مشکلات و منازعات مشابه دست به گریبان بودند، مجبوراً خودمختاری ساحل طلا را پذیرفتند و کار تسوید قانون اساسی کشور آغاز شد. در سال ۱۹۵۲ نخستین انتخابات در گانا برگزار گردید که در نتیجه آن، نکرومه

رهبر حزب ملی مردم، بحیث نخست وزیر این کشور انتخاب شد. نکرومه که بحیث بنیان گذار جنبش پان افریکانیسم و پدر ناسیونالیسم افریقا شناخته میشود، در نخستین بیانیه خود را بحیث یک مسیحی مارکسیست سوسیالیست و دشمن امپریالیزم معرفی کرد.

وی در سال ۱۹۵۵ در مراسم تاسیس جنبش عدم انسلاک در باندونگ کشور اندونیزیا سهم گرفت. درین گردهمایی محمد داوود خان از افغانستان، جمال عبدالناصر از مصر، مارشال جوزف بروز تیتو از یوگوسلاویا، جواهر لعل نهرو از هند و داکتر احمد سوکارنو و ذوات دگر از سای کشورها از اندونیزیا حضور داشتند.

بمیان آمدن جنبش کشورهای غیرمنسلک، در اوایل نیمه دوم قرن ۲۰ یک پیروزی بزرگ در جهان شمرده میشود. گانا و گینی در سال ۱۹۵۹ سازمان کشورهای آزاد افریقا، و گانا، گینی و مالی در سال ۱۹۶۱ سازمان کشورهای افریقای را پایه گذاری نمودند، گانا میخواست که برای اتحاد و همفکری بیشتر کشورهای افریقای دست بکار شده، برنامه های سیاست خارجی آنها هماهنگ و یا نزدیک شده و دروازه های کمک های نظامی و اقتصادی میان، این کشور باز شود، اما از تلاش های نتایج خوب بدست نیامد و مقاصد تعیین شده حصول نشدند.

قوام نکرومه روز ششم ماه مارچ سال ۱۹۵۷، استقلال کامل ساحل طلا را بنام گانا اعلان نمود که بزرگترین دستاورد زنده گی سیاسی وی به حساب میرفت.

گانا در آن زمان عضو کشورهای مشترک المنافع بود که گورنر جنرال آن از سوی ملکه برتانیا انتخاب میشد، اما قوام نکرومه مانند گذشته نخست وزیر این کشور بود.

در ماه جنوری ۱۹۶۰ نظام جمهوری اعلام و قوام نکرومه بحیث رییس جمهور زمام امور را در دست گرفت. در سال ۱۹۶۶ جنرال جوزف آنکرا بهنگام سفر قوام نکرومه به جمهوری خلق چین کودتا نمود. نکرومه در سال ۱۹۷۲ در بخارست (رومانیا) در گذشت و در همان جا به خاک سپرده شد.

در ۱۹۸۱ دگرمن جری راولنگز Lt. Jeery Rawlinges دست به کودتا زد، قانون اساسی و فعالیت احزاب را ممنوع ساخت. بعد از اعلان قانون اساسی جدید گانا به احزاب اجازه فعالیت داده شد، دگروال راولنگز با رای مردم بحیث رییس جمهور سوگند وفاداری یاد کرد.

به اساس هدایت شورای نظامی تحت رهبری راولنگز به زودی سببایدی ها متوقف و مالیات افزایش یافت. در یک سال انفلاسیون از 200% به 25% کاهش یافت و دهقانان از محصولات ککو عواید بیشتر بدست آوردند. آهسته – آهسته اندازه تولید ککو، طلا، چوب و بوکسیت نیز افزایش یافت و عواید ملی بیشتری بدست آمد.

دگروال راولنگز در ماه جون سال ۱۹۹۱ شورای ۲۶۰ عضوی را بمیان آورد که قانون اساسی جدید گانا را تسوید و تدوین کند. در انتخابات ماه نومبر سال ۱۹۹۲ گانا، جنرال راولنگز 58.3% آرای مردم را بدست آورد و باز بحیث رییس جمهور سوگند وفاداری یاد کرد.

در سال ۱۹۹۴ منازعات میان دهقانان و زمینداران گانا افزایش یافت. در نتیجه این درگیری ها در حدود هزار نفر کشته و ۱۵۰۰۰۰ نفر دگر از محلات اصلی بود و باش خود بیجا شدند. در انتخابات ماه دسمبر ۱۹۹۶ باز راولنگز بحیث رییس جمهور انتخاب شد. در سال ۲۰۰۰ جنرال راولنگز میخواست باز کاندیدای ریاست جمهوری شود که با وی مخالفت صورت گرفت و جان کوفور John Kufour رهبر حزب وطنپرست جدید التاسیس به این عهده انتخاب شد. کوفور در سال ۲۰۰۴ نیز آرای مردم را بدست آورد و در منصب خود باقیماند.

در انتخابات سال ۲۰۰۸ گانا، جان اتا ملس Jone Atta Mills رهبر کانگرس دموکراتیک ملی رای مردم را بدست آورد. نامبرده در جولای سال ۲۰۱۲ وفات نمود و مطابق قانون اساسی، معاون وی جان درامانی ماهاما Jone Dramani Mahama اشغال وظیفه نمود که در انتخابات ماه دسمبر رای مردم را نیز بدست آورد.

در سال ۲۰۱۶ نانا ادو Nana Addo از حزب وطنپرست با رای مردم به ریاست جمهوری رسید که در سال ۲۰۲۰ باز به این پست منصوب شد و سوگند وفاداری یاد کرد. گانا تحت رهبری نانا ادو یک کشور موفق، با ثبات و دارای روابط وسیع بین المللی ارزیابی شده بود.

در انتخابات سال ۲۰۱۶ نانو ادو اکوفادو Nano Addo Akufo-Addo از حزب NPP رای آورد، که کشور را آرام – آرام بطرف دموکراسی رهنمون شد. در سال ۲۰۲۰ همین شخص باز برنده اعلام شد و بکار خود دوام داد. گانا درین سالهای اخیر در استحکام ثبات ملی و ایجاد روابط خوب بین المللی، موفقیت های بدست آورده که نمیتوان از آن چشم پوشید.

روابط افغانستان با گانا: از کتاب (افغانستان و جهان – کشورهای آسیایی و افریقای)، منتشره سال ۲۰۰۴ ریاست مطالعات منطقوی وزارت خارجه جمهوری اسلامی افغانستان، چنین معلوم میشود که افغانستان و گانا هیچگاهی روابط سیاسی نداشته اند.